

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

**ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПАТНИОТ
СООБРАЌАЈ
- ИЗБОРНА -**

IV година

СООБРАЌАЈНА СТРУКА
Техничар за патен сообраќај

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за патен сообраќај

1.2.2. Струка: сообраќајна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет: четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа

1.6. Статус на наставниот предмет: избран

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по *организација на патниот сообраќај - изборна* ученикот стекнува знаења и се оспособува:

- да го анализира системот за следење на резултатите од работата при реализација на транспортните задачи;
- да ја опишува постапката за избор на превозен пат и возило;
- да ја објаснува координацијата на движење на возилата при работа на натоварно- растоварни станици;
- да ја познава организацијата и дејноста на шпедитерските претпријатија;
- да се вклучува во тимска работа.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставата по наставниот предмет *организација на патниот сообраќај-изборна програма*, односно за постигнување на поставените цели, потребни се предзнаења од наставниот предмет: организација на патниот сообраќај од III година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу темат. целини и меѓу предметите
1. СЛЕДЕЊЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ НА РАБОТАТА И СИСТЕМИТЕ НА ДВИЖЕЊЕ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЈА НА ТРАНСПОРТНИТЕ ЗАДАЧИ	12	Ученикот - да го објаснува значењето на следењето на резултатите од работата при реализација на транспортните задачи; - да го анализира постојниот систем за следење на резултатите од работата и системите на движење при реализација на транспортните задачи (од излез на автобазата до враќањето); - да ја познава основната документација со која се следи работата на возилата и возниот персонал.	- Објаснување на потребата и значењето од следење на возилата при реализацијата на транспортната работа; - демонстрирање на примери за постоечки организирани системи на следење на возилата; - презентирање на основната документација преку која се врши следењето на работата на возилата и возниот персонал.	-Автобази и автостаници -Безбедност и регулирање во патниот сообраќај -Организација на патниот сообраќај
2. ИЗБОР НА ПРЕВОЗНИОТ ПАТ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЈА НА ТРАНСПОРТНИТЕ ЗАДАЧИ	10	- Да ја познава организацијата на движењето на транспортните средства и превозните патишта; - да ја опишува организациската структура на повторувачкиот превозен пат и сите негови подваријанти; - да ја опишува организациската структура на радијалниот, прстенестиот и дистрибутивниот (собирниот) превозен пат.	-Демонстрирање примери за начинот на организација на движењето на возилата при реализација на транспортните задачи; -објаснување преку примери на елементите и организационата структура на повторувачкиот, радијална прстенестиот и собирниот превозен пат.	-Автобази и автостаници -Безбедност и регулирање во патниот сообраќај -Организација на патниот сообраќај
3. ИЗБОР НА ВОЗИЛО ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА	10	-Да го разбира значењето на правилниот избор на возило за реализација на транспортната задача; -да ги познава критериумите, начинот и	-Објаснување на значењето на правилен избор на возило за реализација на транспортната задача. -објаснување на критериумите	-Автобази и автостаници -Безбедност и регулирање

НА РАБОТНАТА ЗАДАЧА		<p>постапките за правилниот избор на транспортното возило;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги споредува и оценува возилата според нивната производност; - да ги споредува возилата и да врши избор според трошоците на транспортот. 	<p>начинот и постапките кои се основа за избор на возило;</p> <ul style="list-style-type: none"> -презентирање компаративни примери за правилен и неправилен избор на возила за реализација на транспортните задачи од аспект на производноста и висината на транспортните трошоци. 	<p>во патниот сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> -Организација на патниот сообраќај
4. КООРДИНАЦИЈА НА ДВИЖЕЊЕТО НА ВОЗИЛАТА ПРИ РАБОТА НА НАТОВАРНО-РАСТОВАРНИ СТАНИЦИ	12	<ul style="list-style-type: none"> -Да ја познава организацијата на работата на натоварно-растоварните станици во товарниот сообраќај; -да дефинира пропусна моќ на натоварно-растоварна станица; - да го определува бројот на местата за натовар-растовар; -да го објаснува ритамот на работа на натоварно-растоварна станица; -да ја опишува координацијата при движење на возилата при работа на натоварно-растоварни станици. 	<ul style="list-style-type: none"> -Објаснување на работата на натоварно-растоварните станици при организација на превози; - презентирање примери и дискусија за пропусна моќ, број на места за натовар - растовар и ритам на работа на натоварно-растоварни станици; -објаснување на процесот на координација при движењето на возилата при работа на натоварно-растоварните станици. 	<ul style="list-style-type: none"> -Автобази и автостаници -Безбедност и регулирање во патниот сообраќај -Организација на патниот сообраќај
5. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ШПЕДИТЕРСКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА	10	<ul style="list-style-type: none"> -Да ја опишува организациската структура на шпедитерските претпријатија; -да ги разбира поимите аквизиција, следење на пазар, состанување калкулации, личен контакт, информации и понуда, диспозиција, склучувања договор за шпедиција, контрола и рекламација на документи, збирен промет, рефакции, провизија; -да ја објаснува потребата од поврзаноста на шпедитерските претпријатија по хоризонтала и вертикала. 	<ul style="list-style-type: none"> -Објаснување на организационата структура на шпедитерските претпријатија; -презентирање примери за шпедитерски претпријатија и нивната генерална дејност; -објаснување за потребата од поврзаност на шпедитерските претпријатија и давање конкретни примери за тоа. 	<ul style="list-style-type: none"> -Организација на патниот сообраќај

<p>6. ДЕЈНОСТИ НА ШПЕДИТЕРСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА</p>	<p>12</p>	<p>-Да ги познава основните шпедитерски дејности: увозни работи, извозни работи, транзитни работи, саемски и изложбени работи и други работи на шпедитерот; – да ги објаснува специјалните работи на шпедитерот, шпедитерските тарифи, царинската постапка, осигурувањето на стока во меѓународен транспорт.</p>	<p>- Објаснување преку примери и документација на основните и специјалните шпедитерски дејности (складирање на стоката,товарење, истовар и претовар на стока,пакување на стока, обележување, контрола на квалитетот и квантитетот на стоката, издавање гарантни писма, наплата на стока, придружување на стока во превоз и т.н); -презентирање примери за техниката на практичната примена на ценовници и тарифи, склучувања на осигурувања итн.</p>	<p>-Организација на патен сообраќај</p>
--	------------------	---	---	---

4.2. Наставни методи и активности на учење

Целите на наставниот предмет **организација на патниот сообраќај - изборна програма** се реализираат со примена на наставните форми: фронтална, групна и индивидуална. Како наставни методи може да се користат: демонстрација, дискусија, решавање на проблеми, активна демонстрација на учениците, учење преку сопствено откривање и др.

Активности на ученикот: црта, набљудува, споредува, прибележува, чита, открива, учи независно и работи домашни задачи.

Активностите на наставникот се: организира и раководи активна и индивидуална дејност кај учениците, објаснува, организира и води дискусија, дава инструкции, пишува на табла, демонстрира, ги оценува задачите, поставува прашања, регистрира, оценува и ги анализира резултатите.

4.3. Организација и реализација на наставата

Процесот на учење по предметот **Организација на патниот сообраќај - изборна програма** треба да се изведува преку стручно – теоретска настава, да се создадат оптимални услови за индивидуализираната настава и работата во тимови, како и проектни задачи и индивидуални домашни. Образовните активности се организирани според неделен распоред на часовите во четири тримесечја и во две полугодија.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасно реализирање на целите на наставниот предмет **организација на патниот сообраќај – изборна програма** се применуваат разни средства и помагала како: графоскоп, видеоснимки, слајдови, фотографии, компјутер, ЛЦД проектор и слично.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши перманентно, преку усно и писмено проверување на знаењата . Исто така, на крајот од полугодieto и наставната година се проверуваат постигањата на учениците преку изготвени тестови на знаења од тематски целини релизирани во текот на полугодieto и наставната година. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма, се постапува согласно на законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **организација на патниот сообраќај - изборен предмет** треба да ги поседува следните педагошки, персонални и професионални карактеристики: да е психофизички здрав, да владее со литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да е комуникативен и отворен за соработка, да е соодветно професионално образован, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа и да напредува во неа, да е добар организатор, да е креативен и способен за примена на иновации во образовната технологија.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот **организација на патниот сообраќај-изборен** ја реализираат кадри со завршени студии по:
- **сообраќај - насока патен сообраќај;**
со здобиена педагошка, психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор

За успешно реализирање на целите на наставниот предмет **организација на патниот сообраќај - изборен** се реализира во специјализирани училници или кабинет за сообраќај, соодветно опремен со наставни средства и помагала, според нормативите за простор и опрема, во претпријатија чија основна или споредна дејност е проблематиката на патниот сообраќај и транспорт.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: март 2008 година

7.2. Состав на работната група:

1. Ридван Зекири, советник во центарот за стручно образование и обука - Скопје
2. Благој Јованов, професор во АСУЦ „Боро Петрушевски” - Скопје
3. Ѓорге Марчин, професор во СОУ „Никола Карев” - Струмица

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по предметот **организација на патниот сообраќај** – избран предмет ја одобри министерот за образование и наука со решение бр.11 – 4721/12 од 20.06.2008 година.година.